

opusdei.org

Tunda Teda ja tunda ennast (IV): kuulama õppimine

„Mine selles vaikuses sügavamale, et jõuda sinna, kus on üksi Jumal: kuhu isegi inglid ei pääse ilma meie loata. Et kummardada Jumalat, kiita Teda ja rääkida Talle südamlikke asju.” Uus artikkel palveelu kohta.

31.03.2022

Issand valis Moosese ülitähtsaks missiooniks: juhtida oma rahvast

päästeajaloo uuele etapile. Tema koostööga vabastati Iisrael Egiptuse orjusest ja viidi Tootatud Maa poole. Tema vahendusel sai juudi rahvas kätte seaduselahvliid ja juhised Jumala kummardamiseks. Kuidas Mooses selleni jõudis? Kuidas saavutas ta Jumalaga nii lähedase harmoonia, mis aja jooksul muutis tema elu viljakaks väga paljudele inimestele: kogu juudi rahvale ja meile kõigile, kes me pärast seda tuleme?

Kuigi Jumal valis Moosese juba tema sünnist peale, nagu näitab tema ettenägelik põgenemine vaarao tagakiusamise eest, on hämmastav, et ta kohtus Issandaga alles paljude aastate pärast. Nooruses tundus ta üsna tavaline inimene, kuigi tundis suurt muret kaasjuutide pärast (vrd 2Ms 2:15). Võib-olla seletab tema muutumist kõige paremini tema valmisolek kuulata Jumalat. [1] Ka meil tuleb selle saavutamiseks,

milleks oleme kutsutud, muutuda kuulamisvõime kaudu. Kindlasti ei ole lihtne jõuda Jumalaga läheduseni, mida 2. Moosese raamat meile kirjeldab: *Ja Issand kõneles Mooseseга palgest palgesse, nagu räägiks mees oma sõbraga. (2Ms 33:11)*. See protsess võtab tavaliselt aastaid – kogu meie elu – ja sageli peame *uuesti alustama, et õppida palvetama, nagu oleksime alles alustanud oma dialoogi Jumalaga.*

„Mooses, Mooses!”

Palvevajaduse avastamine tähendab mõistmist, et Ta „armastas meid enne” (1Jh 4:19) ja samamoodi, et Ta rääkis meiega enne. *Ja Jumal lõi inimese oma näo järgi, Jumala näo järgi lõi ta tema, ta lõi tema meheks ja naiseks. Ja Jumal õnnistas neid, ja Jumal ütles neile: ... (1Ms 1:27-28).* [2] Jumal, kes loob meid armastusest ja valib meid konkreetseks missiooniks, teeb ka meie palveelus esimese

sammu. Meie dialoogis Jumalaga on Tema see, kes ütleb esimese sõna.

Seda „esimest sõna” võib leida juba igatsuses Jumala järele, mille Tema ise on meie südamesse külvanud ja mille äratavad paljud erinevad kogemused. Issanda esimene ilmutus Moosesele toimus Hoorebis, mida nimetatakse ka „Jumala mäeks”. *Seal ilmutas ennast temale Issanda ingel tuleleegis keset kibuvitsapõõsast, ja ta vaatas, ja ennäe, kibuvitsapõõsas põles tules, aga kibuvitsapõõsas ei põlenud ära. Ja Mooses mõtles: „Ma põikan kõrvale ja vaatan seda imet, miks kibuvitsapõõsas ära ei põle.”* (2Ms 3:2-3). Olles rohkem kui lihtsalt uudishimulik selle hämmastava sündmuse vastu, tunneb Mooses, et toimub midagi transtsendentaalset, temast kõrgemat.

Ka meie elus võivad meid hämmastada sündmused, mis avavad meile reaalsuse sügavama

mõõtme. See on sageli sügavalt isiklik avastus millegi kohta, mida me ei osanud hinnata. Me tajume Jumala kohalolekut, kui oleme teadlikud ühest tema annist või kui näeme, kuidas tagasilöögid ja raskused on aidanud meil küpseda ja valmistanud meid ette seisma silmitsi keeruliste olude või ülesannetega. See võib olla ka avastus, mille teeme meid ümbritsevas maailmas: oma peres, sõprades või looduse ilus... Ühel või teisel viisil avastame vajaduse palvetada, tänada, abi paluda... ja pöördume Jumala poole. See on esimene samm.

Kui Issand nägi, et ta pöördus vaatama, siis Jumal hüüdis teda kibuvitsapõõsast ja ütles: „Mooses, Mooses!” Ja tema vastas: „Siin ma olen!” (2Ms 3:4). Dialoog algab siis, kui me vaatame Jumala poole, mõistes, et Ta juba vaatab meid. Ja meie sõnad, kui vaja, tulevad pärast

seda, kui me esimest korda Teda kuulame. Kui proovime omapäi, ei suuda me kunagi palvetada. Pigem peame pöörama pilgu meie Issanda poole ja meenutama tema lohutavat lubadust: *Mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni* (Mt 28:20).

Seetõttu on usalduslik usk Jumalasse iga siira palve jaoks hädavajalik. Sageli on parim viis palvetamise alustamiseks paluda Issandal meid õpetada. Seda tegid apostlid ja seda teed julgustas püha Josemaría meid järgima: „Kui arvad, et sa pole veel päris valmis palvetama, mine Jeesuse juurde nagu tema jüngrid ja ütle Talle: *Issand, õpeta meid palvetama* (Lk 11:1). Sa avastad, kuidas Püha Vaim *samuti tuleb appi meie nõtrusele: me ju ei tea, kuidas palvetada, nõnda nagu peab, kuid Vaim ise palub meie eest sõnatute ägamistega* (Rm 8:26), mida on võimatu kirjeldada, sest pole olemas

sobivaid viise kirjeldamiseks selle sügavust.” [3]

„Võta jalatsid jalast”

Mitmepäevase rekollektsiooni lõpus kirjutas õnnis Guadalupe Ortiz de Landázuri püha Josemaríale: „Olen teile teistes kirjades rääkinud sellest, kuidas ma oma südames Jumalale lähenen, oma palvest. Kui ma natuke pingutan, teeb Issand selle minu jaoks kergeks ja ma lihtsalt alistun täielikult.” [4] Palvealgatus ja palve ise on Jumala kingitus. Kuid võime ka endalt küsida: mis on meie roll siin? Dialoog meie Issandaga on arm ja seetõttu pole see lihtsalt passiivne, sest selle vastuvõtmiseks peame tahtma seda vastu võtta.

Peale selle, et oleme innukad seda armu vastu võtma, mida veel saame teha, et saavutada tugevpalveelu? Hea lähtepunkt võib olla mõistmine, kelle poole me pöördume, ning reageerimine austava ja

kummardava hoiakuga. Dialoogis Hoorebi mäel ütles Jumal Moosesele: „Ära tule siia, võta jalatsid jalast, sest paik, kus sa seisad, on püha maa!” Ja ta jätkas: „Mina olen sinu vanemate Jumal, Aabrahami Jumal, Iisaki Jumal ja Jaakobi Jumal!” Aga Mooses kattis oma näo, sest ta kartis Jumalale otsa vaadata (2Ms 3:5-6).

Jalatsite jalast võtmine ja näo katmine oli Iisraeli suurima prohveti vastus oma esimesel kohtumisel Issandaga. Seda tehes väljendas ta oma sügavat teadlikkust transtsendentse Jumala ees olemisest. Me võime sama teha, kui läheneme Jeesusele tabernaaklis austavas ja kummardavas hoiakus.

Nagu Benedictus XVI ütles noortega koos palvetades Jeesuse ees Pühas Sakramendis: „Siin Pühas Hostias on ta kohal meie ees ja meie keskel. Nagu tol ajal, nii ka nüüd on ta salapäraselt püha vaikusega

looritatud; nagu tol ajal, ilmub just siin Jumala tõeline pale. Meie jaoks sai temast nisutera, mis kukub maa peale ja sureb ja kannab vilja kuni maailma lõpuni (vrd Jh 12:24). Ta on praegu kohal, nagu ta oli tol ajal Petlemmas. Ta kutsub meid sisemisele palverännakule, mida nimetatakse adoratsiooniks. Lähme sellele vaimu palverännakule ja palume teda endale teejuhiks.” [5]

Me väljendame oma palves austust ja kummardamist mitmel viisil. Näiteks Jeesuse ees Pühas Sakramendis põlvitame me oma väiksuse märgiks Jumala ees. Ja kui asjaolud muudavad võimatuks palvetada Pühima Sakramendi ees, saame teha midagi samaväärset, näiteks tugevdada tajumist, et Jumal on tõesti meie hinges, ja sisemiselt „põlvitada”, lugedes rahulikult iga sõna alguspalvest või mõnest muust palvest, mis tuletab meile meelde, et oleme tema kohalolus.

„Pilv kattis seda”

Kui Mooses sai seadusetahvliid, toimus tema dialoog Jumalaga keset Jumala auhiilgust, aga ka suures intiimsuses. *Ja Issanda auhiilgus laskus Siinai mäele ja pilv kattis seda kuus päeva; seitsmendal päeval hüüdis ta pilve seest Moosest. Ja Issanda auhiilguse ilmutus oli Iisraeli laste silmis otsekui hävitav tuli mäetipus. Mooses läks pilve keskele ning tõusis üles mäele. Ja Mooses oli mäe peal nelikümmend päeva ja nelikümmend ööd. (2Ms 24:16-18).*

Pilv kujutab Jumala auhiilgust ja näitab Püha Vaimu kohalolekut. Kuid see loob ka prohveti ja tema Looja vahelises dialoogis intiimsuse õhkkonna. Siit saame teada, et palvetamiseks peame omandama mõned voorused, mis muudavad läheduse Jumalaga lihtsamaks: armastus vaikuse vastu, nii välise kui ka sisemise; püsivus; ja võime

tähelepanelikult kuulata, mis laseb
meil kuulda tema häält.

Mõnikord on meil raske vaikust
väärtustada ja kui me oma palves
midagi ei kuule, võime püüda täita
aega sõnade, lugemise või isegi
piltide ja helidega. Kuigi teeme seda
hea kavatsusega, võib meil olla raske
Jumalat kuulda. Võib-olla vajame
„vaikusele pöördumist”, mis on
midagi enam kui lihtsalt vaikimine.
Püha Josemaría pani 1932. aasta
suvel kirja mõtiskluse, mis hiljem
avaldati *Tees* ja mis väljendab
piltlikult, kuidas meie dialoog
Jumalaga peab alati seda teed
järgima: „Vaikus on siseelu
uksehoidja.” [6]

Väline müra ja ohjeldamatud kired
hajutavad meie tähelepanu, samas
kui vaikus taastab meie südame
ühtsuse ja aitab meil mõtiskleda oma
elu suuna üle. Aktiivsus ja
sõnarohkus palves ei vii meid

Jumalale lähemale ega lase meil tegutseda tõelise sügavusega. Kui oleme ärritunud, siis meil pole aega oma südant läbi vaadata, mõelda, elada sügavalt, samal ajal kui vaikus, nii sisemine kui ka väline, viib meid kohtumiseni Jumalaga, et saada Tema poolt üllatatud. Seetõttu nõuab palve vaikust, mis pole pelgalt negatiivne ja tühi, vaid mis on täidetud Jumalaga ja juhhib meid avastama tema kohalolu. Nagu õnnis Guadalupe kirjutas: „Mine selles vaikusel sügavamale, et jõuda sinna, kus on üksi Jumal: kuhu isegi inglid ei pääse ilma meie loata. Et kummardada Jumalat, kiita Teda ja rääkida Talle südamlikke asju.” [7] See on vaikus, mis võimaldab meil Jumalat kuulata.

Seega on küsimus oma tähelepanu – oma intellekti, tahte ja kiindumuse – koondamises Jumalale, et lasta end Temal proovile panna. Seetõttu võime endalt küsida, nagu soovitab

paavst Franciscus: „Kas on hetki, mil asetad end vaikselt Issanda kohalolusse, kui veedad rahulikult aega Temaga, kui soojendad end tema pilgu ees? Kas sa lased tema tulel oma südame põlema panna? Kui sa ei lase Tal end üha enam oma armastuse ja hellusega soojendada, ei võta sa tuld. Kuidas sa siis suudad oma sõnade ja tunnistusega teiste südamed põlema panna?” [8]

Vaikuse kõrval on sama oluline ka püsivus, sest palvetamine nõuab otsusekindlust. See nõuab aega ja vaeva, nagu juhtus Moosesega, kes veetis kuus päeva pilve all ja võttis vastu Issanda sõna alles seitsmendal päeval. Esiteks *väline* püsivus olla truu enam-vähem määratud palveajale ja kindlale kestusele. Nagu püha Josemaría alati soovitas: „Sinu palveaeg olgu määratud kestusega ja kindlal ajal. Vastasel juhul seame oma mugavuse esikohale, mis on suretamise puudumine. Ja palve ilma

suretamiseta ei ole üldse tõhus.” [9]
Kui meie motiiviks on armastus, on see püsivus üks vestluses väljenduvasse sõprusesse Jumalaga, sest Ta ei suru end kunagi peale. Ta räägib meiega ainult siis, kui me seda tahame. Meiepoolne püsivus on viis näidata ja suurendada meie tulinägemist tema kiindumussõnu vastu võtta.

Lisaks välisele püsivusele vajame kuulamise õppimise osana ka *sisemist* püsivust. Peame keskenduma oma mõistusele ja võitlema tähelepanu hajumise vastu, õhutama oma tahet teha armastuse tegusid ja toitma oma kiindumust, mida mõnikord on vähe. See pingutus võib olla väsitav, eriti kui peame seda sageli tegema paljude hajameelsuste tõttu. Pealegi ei tohi otsustuskindlust kuulata segi ajada liigse ranguse või keskendumismeetodiga, sest meie palve peab voolama vabalt. Eelkõige

voolab see sinna, kuhu Jumal laseb
—*tuul puhub, kuhu ta tahab* (Jh 3:8)—
aga ka vastavalt meie konkreetsele
olukorrale. Suur osa meie palvest
võib mõnikord olla lihtsalt
mõtlemine inimestele, keda me
armastame, ja Jumalalt nende heaks
palumine, mis võib olla juba
armastuse dialoog.

Mõned konkreetset nõuanded, mis
aitavad meil otsusekindlalt kuulama
õppida: igasuguse rööprähklemise
eest põgenemine, et olla
keskendunud ja dialoogi ajal kohal,
muude murede pärast
mittemuretsemine; õppida sooviva
inimese suhtumise tugevdamine,
alandlikult meie tühisuse ja Jumala
täiuslikkuse tunnistades, võib-olla
pürgimuste või lühipalvete abil; meie
Issandalt konkreetsete küsimuste
küsimine ja Talle ruumi jätmine
vastamiseks, kui Ta seda soovib, või
lihtsalt Talle ütlemine, et oleme
valmis tegema kõike, mida Ta meilt

palub; tema Armastuse üle mõtisklemine ja oma mõtete laskmine kõikjale, kuhu meid juhatakse, võideldes samal ajal hajameelsuste vastu; oma meele avatuna hoidmise õppimine, et lasta end Temal üllatada ja unistada Jumala unistusi, püüdmata oma palvet liigselt kontrollida. Sedasi avame oma südame nii Jumala saladusele kui ka tema „loogikale” ning võime rahumeelselt leppida tõsiasiaga, et me pole kindlad, kuhu Ta meid juhib.

„Näita mulle oma auhiilgust”

Palveaega alustades on meil mõistlik ootus, et Jumal räägib meiega – nagu tegelikult sageli juhtub.

Sellelgi poolest võib see olla masendav, kui oleme lõpetanud ja me pole midagi kuulnud või oleme väga vähe kuulnud. Kuid mis ka ei juhtuks, peame olema kindlad, et *palve on alati viljakas*. Siinai mäel

Mooses ütles: „Näita siis mulle oma auhiilgust!” Ja tema vastas: „Ma lasen sinu eest mööduda kogu oma ilu ja kuulutan sinu ees Issanda nime. Ja ma olen armuline, kellele olen armuline, ja halastan, kelle peale halastan.” Ja ta ütles veel: „Sa ei tohi näha mu palet, sest ükski inimene ei või mind näha ja jääda elama!” Siis ütles Issand: „Vaata, siin mu juures on üks paik; astu selle kalju peale! Kui mu auhiilgus möödub, siis ma panen sind kaljulõhesse ja katan sind oma käega, kuni ma olen möödunud. Kui ma siis oma käe ära võtan, näed sa mind selja tagant, aga mu palet ei tohi keegi näha!” (2Ms 33:18-23). Kui Mooses oleks tundnud pettumust, et ta ei näinud Jumala palet, nagu ta oli lootnud, oleks ta võib-olla loobunud proovimisest või kaotanud motivatsiooni tulevasteks kohtumisteks. Kuid Mooses lasi end Jumalal juhtida ja sai nõnda selleks, keda *Issand palgest palgesse tundis* (5Ms 34:10).

Palve võti ei seisne käegakatsutavate tulemuste saavutamises ega veel vähem hõivatud olemises kindla aja jooksul. Jumalaga dialoogi pidades ei soovi me näha vahetuid tulemusi, vaid pigem jõuda seisundisse, seda mingil moel sõnastades, kus palve samastub üha enam meie enda eluga: meie mõtete, kiindumuste, lootuste ja unistustega... Me tahame olla koos Jumalaga, viibida tema kohalolus kogu päeva. Lühidalt öeldes on palve peamine vili *elamine Jumalas*. Siis nähakse palvet kui *elulist suhtlemist*: saadud elu ja elatud elu, oodatud elu ja antud elu. Pole oluline, kui meil pole sooje tundeid või hämmastavaid valgustusi. Palju lihtsamalt öeldes saab meie palveteema, nagu püha Josemaría ütles, [10] meie eluteemaks ja vastupidi. Sest kogu meie elu muutub ehtsaks palveks, mis avaneb „laiaks, rahulikuks ja kindlaks teeks”. [11]

[1] Benedictus XVI ütles oma palvekatehheesis: „Vana Testamendi lugedes märkame ühte tegelast, kes eristub teiste hulgast: Moosest, kes on just nimelt palveinimene.”

Üldaudients, 1. juuni 2011.

[2] Sama juhtub ka teises kirjelduses inimese loomisest: vrd 1Ms 2:16.

[3] *Jumala sõbrad*, nr 244.

[4] *Kiri*, 12. detsember 1949, Kirjad pühakule, nr 2.

[5] Benedictus XVI, *pöördumine*, 20. august 2005.

[6] *Tee*, nr 281.

[7] Mercedes Eguíbar Galarza, *Guadalupe Ortiz de Landázuri*. Ares, Milan, 2019, lk 79.

[8] Franciscus, apostellik
ekshortatsioon *Gaudete et exsultate*,
nr 151.

[9] *Vagu*, nr 446.

[10] Vrd *Kui Kristus on möödumas*, nr
174.

[11] *Jumala sõbrad*, nr 306.

Jorge Mario Jaramillo

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
et-ee/article/tunda-teda-ja-tunda-ennast-
iv-kuulama-oppimine/](https://opusdei.org/et-ee/article/tunda-teda-ja-tunda-ennast-iv-kuulama-oppimine/) (10.08.2025)